

ПЕРЕДМОВА

Професор І. І. Дахно вітає всіх, хто взяв у руки цю книгу і приступив до ознайомлення з нею. Сподівається, що таке ознайомлення буде корисним, приемним і, разом з тим, повчальним. Оскільки Козьма Прутков попереджав, що не можна обійняти те, що не обіймається, то автор і не збирається зірвати зірки з небосхилу, але вважає, що завдяки його праці стало на книжкових полицях на одну потрібну книгу більше.

Дотримується думки, що у фірмовій та особистій бібліотеці сучасного бізнесмена мають бути, принаймні, одна-дві книги про сучасний діловий етикет. Таких книг на нинішньому книжковому ринку є вже чималенько. В особистій бібліотеці автора цих рядків є дві книги з цієї сфери. Далі наведемо їх зміст для того, щоб у читача склалася уява про той матеріал, який містять подібні книги.

«Современный этикет. — М.: Изд-во Эксмо, 2005. — 320 с. (Золотая библиотека хозяйки)»

Содержание
ПОВСЕДНЕВНАЯ ЖИЗНЬ

Встречи	7
Автомобиль	14
Городской общественный транспорт	24
Домашние животные	27
В кино	33
Курение	35
Мать и ребенок	37
Одежда	41
Переписка	52
Театр	61
Телефон	62
Хорошие манеры дома	68
Церкви и другие культовые места	75

ОСОБЫЕ СЛУЧАИ

Бракосочетание	81
Визиты в гости	91
Гостиница	96
Крещение ребенка	99
Знакомства	102
Одежда для выхода в свет	105
Подарки	107
Поездки и отпуска	111
Помолвка	124
Похороны	127
Приглашения	131
Цветы	142

ЗАСТОЛЬНЫЙ ЭТИКЕТ

Безупречные манеры	147
Глава 1. Посуда, столовые приборы и их использование	
Основные положения	152
Основные навыки и правила использования столовых приборов	157
Стекло и фарфор	177
Тарелки	184
Салфетки и скатерти	188
Глава 2. Ловушки	194

Глава 3. Основные правила поведения за столом

Еда в одиночестве	217
Жуем без перерыва	219
Завтрак	222
Ленч	226
Чай	232
Пикники	237
Обед	239
Обед в ресторане	253
Прием гостей дома	283

Дещо ширшим за обсягом є зміст наступної книги.

Берков Б. В., Беркова Г. И. Приемы и банкеты. — Ростов-на-Дону, Феникс, 1995. — 576 с.

Оглавление

Приемы и банкеты	5
Введение	7
Разновидности приемов и банкетов	9
Подготовка к проведению приема	12
Форма одежды	20
Банкет за столом с полным обслуживанием	23
Столовые приборы	27
Сервировка банкетного стола	31
Аперетивы	37
Подача закусок, блюд и напитков	40
Банкет за столом с частичным обслуживанием	51
«Шведский стол»	54
Банкет-фуршет	57
Банкет-коктейль	67
Банкет-чай	70
Комбинированный банкет	72
«Фруктовый стол», «Пивной стол»	73
Свадебный банкет	74
Речи и тосты	77
О некоторых правилах хорошего тона	79
Деловые встречи	93
Визитные карточки	95
Как повязать галстук	96

Способы складывания льняных салфеток	98
Сервировка домашнего стола, приглашение в гости, застольный этикет	103
Сервировка стола для семьи	105
Приглашение в гости	107
Сервировка праздничного стола, подача закусок, блюд и напитков	109
О правилах поведения за столом	114
Приглашаем в гости детей	126
Закуски, блюда и напитки, рекомендуемые для банкетов	131
Холодные закуски и блюда	133
Горячие закуски	195
Супы прозрачные, пюреобразные, заправочные, молочные, холодные и сладкие (фруктово-ягодные)	218
Вторые горячие блюда	247
Горячие напитки	347
Холодные напитки	352
Сладкие (десертные) блюда	360
Мучные изделия	406
Соусы	415
Холодные соусы	417
Горячие соусы	427
Пасхи творожные, пасхи дрожжевые, яйца крашеные пасхальные	445
Пасхи творожные	445
Пасхи дрожжевые (пасхальные куличи), яйца крашеные пасхальные	450
Кулинарная справка	457
Овощи и грибы	459
Плоды.....	460
Орехи	460
Зерновые культуры	460
Рыба и нерыбные продукты моря	461
Обработка рыбы с хрящевым скелетом	462
Приготовлевание котлетной массы из рыбы	463
Приготовление кнельной массы	464

Мясніе полуфабрикати	465
Приготовление котлетной массы из мяса	467
Супы	468
Тепловая обработка продуктов	471
Специи и пряности, применяемые в кулинарии	476
Как украсить блюда	485
Кулинарные секреты	495
Продукты взвесим без весов	495
Как солить блюда	498
Молоко и молочные продукты	498
Овощи, грибы	500
Первые блюда	508
Мясо	512
Птица	517
Рыба, кальмары, крабы, креветки, раки	518
Яйца	522
Крупы	524
Тесто и мучные изделия	526
К сведению	530
Как проверить качество продуктов	540
Как уменьшить содержание нитратов в овощах и фруктах и улучшить качество воды	546
Приложение I	548
Приложение II	550
Список литературы	559
Указатель рецептов	560
Оглавление	572

Згадані вище дві книги — це, так би мовити, книги практичного спрямування.

Існує велика кількість книг, де службовий етикет розглядається з виключно наукової чи науково-практичної або ж практично-наукової точки зору.

Для прикладу вкажемо книжку, видану Міжрегіональною академією управління персоналом.

Етика ділового спілкування: Курс лекцій / Т. К. Чмут, Г. П. Чайка, М. П. Лукашевич, І. Б. Осечинська. — 2-ге вид., стереотип. — К.: МАУП, 2003. — 208 с.

Ось її зміст.

Зміст

Вступ	3
Лекція 1. Предмет і завдання курсу	5
Лекція 2. Спілкування як науково-практична проблема	19
Лекція 3. Моральні передумови ділового спілкування	31
Лекція 4. Психологічна природа спілкування	44
Лекція 5. Взаємодія та взаєморозуміння в контексті етики та культури ділового спілкування	55
Лекція 6. Моральна культура спілкування та службовий етикет	70
Лекція 7. Добір способів ділового спілкування	83
Лекція 8. Вербальні засоби спілкування та мовленнєвий етикет	100
Лекція 9. Невербальні засоби спілкування та культура поведінки	113
Лекція 10. Індивідуальна бесіда як форма ділового спілкування	126
Лекція 11. Колективне обговорення ділових проблем	144
Лекція 12. Етичні та психологічні вимоги до виступу в аудиторії	162
Лекція 13. Етика та етикет у діловому спілкуванні з іноземцями	177

Книг про ділову кар'єру (а вона має багато дотичних з діловим етикетом), як здається, існує менше, ніж є попит на них. Ось тому автор цих рядків вирішив взяти у руки ручку (бо й досі створювати щось наукове він вміє лише ручкою, бажано кульковою) і написати популярним стилем про ділову кар'єру. Саме про ділову, а не про якусь іншу. Іншими видами кар'єри можуть, наприклад, бути політична, військова, артистична. Ті сфери автора не цікавлять, хоч з суспільної точки зору, можливо, є важливими. Автор знає їх недостатньо. Але знає анекдот про оперну професію. У ньому йдеться про те, що до директора оперного театру прийшла працевлашто-

уватися співачка. Оглянувши поглядом директорський кабінет, вона дещо не помітила та й здивовано запитала директора: « А де у вас диван, на якому провіряється голос?».

Можливо між диваном і голосом є якийсь причинно-наслідковий зв'язок, але про це автор достеменно не знає, бо навіть у дитинстві не мріяв бути артистом чи співаком. До політики, а особливо до вітчизняних політиків, ставиться з огидою, не дивлячись на те, до якого блоку вони себе приписують. Військова кар'єра була впродовж 1971–1973 років, коли після закінчення університету довелося два роки покомандувати взводом на далекосхідному радянсько-китайському кордоні. Кар'єру розпочав лейтенантом, а закінчив — старшим лейтенантом. На тому знайомство з військом, слава Богу і закінчилося, якщо не рахувати кількох двотижневих вечірніх зборів, що проводилися для офіцерів запасу. Про військову, політичну, мистецьку кар'єру хай пише хтось інший. У цій книзі про зазначені види не йдеться.

Ділову ж кар'єру автор добре знає, бо як не як, а у квітні 2008 року досягнув пенсійного віку. За плечима — робота у академічних та галузевих науково-дослідних закладах, державна служба, адміністративно-викладацька діяльність. Є чималий власний трудовий досвід. Зрозуміло, — як позитивний, так і негативний. Опрацьована велика кількість матеріалу, опублікованого у засобах масової інформації. Врешті і народилася ця книга, яка буде у нагоді не лише тим, хто робить перші кроки на своїй трудовій ниві, але й тим, хто вже пройшов на ній довгий шлях.

Очевидно, найчисельнішим контингентом читачів цієї книги буде студентство. У них — прекрасний вік, але, зрозуміло, замало досвіду, в т. ч. і у сфері ділової кар'єри.

На сторінці 148-й «New Webster's Dictionary and Thesaurus of the English Language» (Danbury (CT); Lexicon Publications, Inc., 1993) поняття «кар'єра» (career) пояснюється наступним чином:

- швидкий рух, імпульс, рушійна сила, поштовх (swift movement, impetus);
- прогрес у житті щодо чиеїсь роботи (progress through life with respect to one's work);
- засоби для заробітку на життя (means of earning a living);
- професія (використовується визначальнокар'єрний дипломат) (a profession (also used attributively, a career diplomat);

- рухатися швидко і нестійко (to move swiftly and erratically).

Наступна у зазначеній книзі нотатка «кар'єрист» (careerist) пояснює, що це — амбіційна людина, яка покладається на успіх своєї кар'єри, навіть, за рахунок інших (an ambitious person set on success in his career even at other's cost).

Як бачимо, в англійській мові поняття «кар'єра» має позитивне (щонайменше нейтральне) забарвлення, а поняття «кар'єрист» — негативне. За радянських часів поняття «кар'єрист» мало дуже негативний відтінок. Між поняттями «кар'єрист» і «ворог народу» тоді знак рівності, все ж таки не ставився. Можна було зрозуміти, що кар'єрист — це, так би мовити, кандидат у «вороги народу».

У цьому світі у чистому вигляді трапляється хіба-що кохання. Решта явищ і речей може мати як негативні, так і позитивні наслідки. За допомогою звичайнісінького кухонного ножа, мабуть, чималенько людей відправилися до Бога раніше, ніж вичерпали свій життєвий ресурс. Дияволу завжди ж вдається щось втнути тоді, коли Бог спить. Історія людства знає чимало випадків, коли до своєї мети хтось йшов по кістках інших людей.

Оскільки у сусідній з Україною країні кажуть: «Що занадто, — то не здорово », то у цій книзі читач не побачить екстремізму. У книзі немає порад про те, як до свого службового добробуту йти по чужих кістках.

Якось під час лекції автор цих рядків нагадав студентам-заочникам слова Емануїла Канта про те, що у людини є лише два гальма — страх і совість. Негайно одна студентка сказала, що Е. Кант не врахував ще одне гальмо — лінь. Можливо ця студентка влучно доповнила німецького філософа, могила якого знаходиться у нинішньому Калінінграді.

Три гальма згадано для того, щоб наголосити — ця книга для тих, хто має перші два гальма (страх і совість) і не має третього гальма (лінь). Робота не любить лінивих і Бог допомагає тим, хто допомагає сам собі.

Автор висловлює вдячність за комп'ютерний набір розділів цієї книги студентам-заочникам Міжрегіональної Академії управління персоналом (МАУП): Білявській Оксані, Гончарук Ірині, Новрузовій Тетяні, Тищенко Аліні, Кучанській Людмилі, Сангурській Оксані, Беляк Любові, Денисову Артему, Конобрицькому Василю, Мойсейонку Сергію, Калашниковій Лілії, Акоюн Карині,